

Külkapcsolatok

Románia elnöke: geológus

A Román Köztársaság elnöke, Emil Constantinescu 1998. január 25. és 27. között hivatalos látogatást tett Magyarországon.

Constantinescu úr geológus, 1966-ban végzett, a Bukaresti Egyetem ásványtan és ércteleptan professzora volt. A Ditrói Masszívum ércesedésével foglalkozott. Ennek köszönhető, hogy január 26-án rezidenciáján villásreggelin látta vendégül a magyar földtan képviselőit, közte régi barátait. Reméljük, hogy a legközelebbi alkalommal a Földtani Intézet meglátogatását is sikerül majd programjába illeszteni.

Előrelépés a mongol-magyar kapcsolatokban

Dr. Ojdov Csulún, a Mongol Geológiai Szolgálat igazgatója pozitív visszajelzést küldött a Magyar Geológiai Szolgálatnak arra a szándéknyilatkozatára, amelyet tavaly ősszel adott át Mongóliában Dr. Kóródi Mária, az Országgyűlés alelnöke. Az ígéretes földtani együttműködés szóba került azon az ebéden is, amelyet a magyar kormány adott Mendszajhanij Enhszajhannak, Mongólia miniszterelnökének tiszteletére január 28-án a Parlament Vadásztermében.

80 éves az Ukrán Földtani Szolgálat

1998. február 2-án ünnepelte megalakításának és működésének 80. évfordulóját az Ukrán Földtani Szolgálat. A Kijevi Operett Színházban tartott ünnepi ülésen Sz. V. Goshovsky úr, a Derzskomgeologia elnöke, az ukrán kormány magas rangú képviselői és akadémikusok foglaltak helyet. A vendégek között ott voltak a Oroszország, Fehéroroszország, Litvánia és Kazahsztán képviselői mellett Kína, Magyarország és Németország földtani szolgálatainak, intézményeinek küldöttei.

Beszédében Goshovsky úr vázolta az Ukrán Földtani Szolgálat 80 éves történetét, méltatta annak sikereit, kiemelkedő képviselőit, majd röviden kitért a jelenre, az intézményrendszer folyamatban levő átszervezésére is. Ezt követően kormánykitüntetések átadására, majd az állami, szakmai és társadalmi intézmények képviselőinek üdvözlő beszédére került sor. Számos földtani szolgálat lehelben köszöntötte az ukrán kollégákat az évforduló alkalmából.

Az ünnepi ülést követően a Kijevi Operett Színház ünnepi előadására került sor, majd este vacsorát adtak a vendégek tiszteletére. Az évfordulóról rövid közvetítéssel az Ukrán Televízió is beszámolt. (Az évforduló kiadványai megtalálhatók az Országos Földtani Szakkönyvtárban és az Országos Geofizikai Szakkönyvtárban.)

A magyar állami földtani intézményrendszer Dr. Erdélyi Gáborné (MGSZ) és Dudás Imre (MÁFI) képviselték. Az ünnepi programban való részvétel mellett lehetőségük volt a megújuló ukrán-magyar földtani együttműködés keretében az ukrán Geoinform szervezetének és munkájának megismerésére, valamint az együttműködés témáihoz kapcsolódó részletes konzultációkra is.

HÍREK Röviden.....

1998 januárjában 3 héten át zajlott a Magyar Geológiai Szolgálat és intézeteinek (MÁFI, ELGI) szakmai beszámolója az 1997. évi tevékenységük. Az összefoglaló jellegű, a szélesebb szakmai közönségnek szóló beszámoló 1998. február 24-én volt a MÁFI Dísztermében.

A félnapos rendezvény első felében Dr. Farkas István, Brezsnjanszky Károly, dr. Bodoky Tamás és Rezsény Géza ismertette a szervezeti egységek tavalyi munkáját, majd négy projektvezetői előadás reprezentálta az ELGI és MÁFI tudományos eredményeit:

- Dr. Korpás László: *Carltn arany Magyarországon*
- Dr. Mártonné dr. Szalay Emőke: *Paleomágneses mérések - a Pannon Medence tektonikai története az elmúlt 60 millió évben*
- Dr. Kuti László: *Földtani kutatások az Alföld Programban*
- Kiss János: *Légi geofizika - modern módszer az ország erőforrásainak és környezetállapotának kutatására*

A Magyar Geofizikusok Egyesülete, az ELGI és az MGSZ szervezésében 1998. február 16-án kerekasztal-megbeszélés volt az ELGI konferenciatermében a radioaktív hulladék-lerakók biztonsági értékelésének földtudományi aspektusairól. A vitaindító előadást Dr. Rybach László, a Zürichi Műszaki Egyetem professzora, az ottani "Geotermika és radiometria" kutatócsoport vezetője, a téma szaktekintélye tartotta.

1998. január 21. és 25. között Budapesten volt Dr. Robin Brett, az USGS (US Geológiai Szolgálat) nemzetközi földtani programirodájának vezetője. Mint az IUGS elnökét üdvözlölte a Magyarhoni Földtani Társulat, és résztvett az IUGS Magyar Nemzeti Bizottságának ülésén. Az USGS képviselőjeként megbeszélést folytatott a TÉT Alapítványnál (Magyar-Amerikai TÉT Közös Alap) és az MGSZ-nél a USGS-MGSZ együttműködési megállapodás előkészítéséről.

1997. december 4-én került megrendezésre a Szent Borbála napi megemlékezés. Az állami és miniszteri kitüntéseket ünnepélyes keretek között Dr. Fazakas Szabolcs ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszter adta át.

1998. február 16-án került bemutatásra a Magyar Állami Földtani Intézetben, az Osztrák Kelet- és Délkelet Európa Intézet szervezésében az Osztrák Állam Alapításának 1000 éves és a Magyar Állam Alapításának 1100 éves évfordulója alkalmából kiadott, földtani témákat felfelelő ünnepi kötet, tudományos publikáció. A kötet címe: *"Advances in Austrian-Hungarian Joint Geological Research"* Budapest, 1996, Optima Press Kft., 1-203. oldal. A könyv ünnepélyes bemutatása, a feladatok és lehetőségek áttekintése, szakmai kapcsolatfelvételt, kötetlen beszélgetést eredményezett a szerzők, az újságírók és az érdeklődők körében.

ESEMÉNYNAPTÁR

1998. március 18.: A Magyarhoni Földtani Társulat 143. Rendes, Ünnepi Közgyűlése, Budapest

1998. március 19.: "Hol tarunk ma?" A magyar geológia eredményei a nemzetközi földtani kutatás tükrében, MFT rendezvény, Budapest

1998. április 3.: A Magyar Geofizikusok Egyesületének közgyűlése, Budapest

1998. április 23-24.: Ifjú Szakemberek Anktája, Magyar Geofizikusok Egyesülete, Kecskemét

1998. május 8-9.: Magyar Óslénytani Vándor-gyűlés, Tata

1998. június 8-12.: EAGE évi kongresszus és műszerkiállítás Lipcsében

1998. augusztus 25.: "Földtan a természet-tudományokban". MFT rendezvény, Budapest

1998. augusztus 30 - szeptember 2.: A Kárpát-Balkán Földtani Asszociáció XVI. kongresszusa, Bécs

1998. szeptember 5-14.: A ma geológiája a holnapért. MFT rendezvény

1998. szeptember 6-17.: Telepmodellezés és földtani környezeti modellezés a természeti erőforrások kihasználására és a környezet biztonságára. NATO-ASI konferencia, Mátraháza

TÁJÉKOZTATÓ A MAGYAR GEOTERMÁLIS EGYESÜLETRŐL (MGtE)

A Magyar Geotermális Egyesület 1995-ben alakult a hazai termálvizek és a geotermális energia bányászatában és hasznosításában érdekelt több mint 40 szakember részvételével, ma már az Egyesületnek közel 100 tagja van.

Az Egyesület célja a hazai hévízhasznosítók összefogásával a készleteket óvó és a környezetet védő érdekképviselet-együttműködés-koordinálás megvalósítása, valamint hazánk képviselete a különböző nemzetközi geotermális szervezetekben, így az International Geothermal Association-ban (IGA). Az MGtE Magyarországon alapított tudományos, oktatási, érdekvédelmi és kulturális szervezet, mely politikamentes, nem nyereségérdekelt, fő célja a geotermális energia bányászatával, hasznosításával kapcsolatos tudományos kutatás, fejlesztés és alkalmazás segítése, koordinálása és a szakértői tevékenység hazai ellátása.

Az Egyesületnek tagja lehet minden olyan jogi vagy természetes személy, jogi személyiség nélküli szervezet, aki annak céljaival egyetért és az alapszabályban rögzítetteket magára nézve kötelezőnek elfogadja. Az Egyesület minden tagja azonos jogokkal rendelkezik.

Az Egyesület címe:

Magyar Geotermális Egyesület

1117 Budapest, Október 23. utca 18.

Telefonszám: 464-1250, Fax: 464-1550

Dr. Horn János
BDSz

Könyvismertető

Magyar geológusok külföldi kutatási eredménye

Az ECONOMIC GEOLOGY angol nyelvű, érckutatásokkal foglalkozó folyóirat 1997. évi szeptember-októberi számában megjelent Dr. Molnár Ferenc és Dr. Gatter István, az ELTE TTK Ásványtani Tanszékének adjunktusai, valamint a kanadai Carleton Egyetem Földtudományi Tanszékének David H. Watkinson professzor és Peter C. Jones munkatárs közös cikke, melyben a Sudbury Ni-Cu-Pt telepről új kiegészítő ismereteket közöltek. A magyar kutatók gázfolyadék zárvány vizsgálatokkal azt bizonyították, hogy a Sudbury Lindsley bánya 4b telepében a liquidmagmás ultrabázisos magmás ércettest és az idősebb gránit kontaktusán másodlagos hidrotermális teléres Cu, Pt, Pd és Au dúsulás történt. A korszerű anyagvizsgálatok segítségével az eredeti képződési körülményekét sikerült rekonstruálniuk. Az eredeti ultrabázisos magmás érc másodlagos mobilizációjával a magas sótartalmú (23-43 súlyszázalék) CaCl₂ - NaCl - H₂O típusú hidrotermális oldatokból 200-240°C-on 2 kbar kőzetnyomáson keletkeztek a hidrotermális telérek.

A magyar bányászat évezredes története

A kétkötetes mű az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület kiadásában jelent meg 1997-ben. Az I. kötet a történelmi Magyarország bányászatáról számol be a honfoglalástól napjainkig, 8 fejezetben, 695 oldal terjedelemben. A kötet szerkesztői Dr. Faller Gusztáv, Dr. Kun Béla és Dr. Zsámboki László.

A kiadvány célját a Szerkesztőbizottság az alábbiakban fogalmazta meg: "A bányászat jelentőségének, működésének meglátása az évezredek során igencsak változatos volt. Am azok a bányászok, akik ezt a gyakran történelemformáló szakmát művelték-művelik, mindenképpen megérdemlik a társadalom megbecsülését. Munkánkkal nekik is emléket kívánunk állítani ...". A kötet függeléké a magyar bányászat történeti, statisztikai adatait a bányászati mértékegységeket, átszámításokat és a bányászattal kapcsolatos helyes névjegyzékét tartalmazza szép térképmelléletekkel díszítve.

A II. kötet Benke István és Reményi Viktor szerkesztésében 752 oldalon a bányavidékek és bányavállalatok történetét foglalja össze az ország jelenlegi területén. A szénbányászat, az érc- és ásványbányászat, a szénhidrogénbányászat, valamint a bányászathoz kapcsolódó mélységi vízkutatás, kutatás-tervezés, bányászati mélyépítés és bányagépgyártás története kerül bemutatásra az iparpolitikai háttérrel együtt. A sok fényképpel és ábrával illusztrált színvonalas mű az OMBKE Titkárságán (1027 Budapest, Fő utca 68., telefon: 201-7337) megrendelhető.

Magyarország földje kitekintéssel a Kárpát-medence egészére

1997. év végén jelent meg a Kertek 2000 Kiadó gondozásában a Pannon enciklopédia legújabb kötete **Magyarország földje kitekintéssel a Kárpát-medence egészére** címmel. A 80 szakszerző által írt tudományos szintű ismeretterjesztő könyv a földtudományok és a rokon tudományok hazánkra vonatkozó korszerű ismereteket foglalja össze Dr. Karátson Dávid szerkesztésében. A szépkiállítású, 500 oldal terjedelmű, oldalanként 3 hasábos könyv szövegét több száz színes fotó és ábra teszi szemléletessé.

A kötet fejezetei az alábbiak:

A Kárpát-medence földjének megismerése; Magyarország térképi ábrázolása; A Kárpát-pannon térség lemeztektonikai értelmezése; A Kárpát-medence földtörténete; Ásványok, kőzetek, bányakincsek; Ósmaradványok; Az éghajlat, a vizek, a talaj és az élővilág földrajza; Magyarország tájai; Kárpátai nagytájak; Új módszerek a hazai földtudományokban; Ember és környezete.

Ez a hiánypótló mű valamennyi földtudománnyal foglalkozó, vagy az iránta érdeklődő ember számára kézikönyvként is szolgál.

A Földtani Kutatás 1997. XXXIV. évfolyam 3. számában beszámoltunk a Badacsonyan, 1997. május 14-16-án tartott szénvagyon-nyilvántartás és értékelés problémáinak konferenciájáról. A rendezvényen megfogalmazták a Szénbányászati Geológusok Fórumának évenkénti megrendezési igényét.

Az 1997. évi Fórumot december 10-én tartottuk meg a MÁELGI Konferencia termében. A rendezvényen 27 fő vett részt (az IKIM, MVM Rt, MGSz, MÁFI, Vértesi Erőmű Rt. (VÉRT), Pécsi Erőmű Rt (PERT), Bakonyi Erőmű Rt. (BAERT), Mátrai Erőmű Rt. (MERT), Mecseki Bányavagyon-Hasznosító Rt., Nógrád-szén Kft., MENDIKÁS Kft., Borsodi Bányavagyon-Hasznosító Rt., Putnok Bánya Kft., Rudolfbánya Kft. és a Feketevölgy Bánya Kft. képviselőiben). Az elhangzott vita alapján a Fórum a következőket állapította meg:

1. A Fórum minden év tavaszán valamelyik bányavállalatnál/Rt-nél kerül megrendezésre és minden év decemberében az MGSz szervezi. Az 1998. évi tavaszi konferenciát a Mátrai Erőmű Rt. Rendezi. A Fórum felett az MGSz védnökséget vállal. A Fórum tiszteletbeli elnöke Madai László, titkárát az MGSz delegálja, míg a szervezési feladatokat az MGSz Ásványvagyon Nyilvántartási Osztálya látja el.

2. A Fórum keretében Háromné dr. Vidó Mária ismertette a Magyar Állami Földtani Intézetben folyó szénközvetlen vizsgálatokat.

3. Az országos ásványvagyon nyilvántartásban

gálat keretében dr. Matyi-Szabó Ferenc (MVM Rt.) 1997. októberi tanulmányában mutatta be. Igen jelentős negatív irányú eltérés tapasztalható a két nyilvántartás között Zobák, Márkushegy, Lyukóbánya, Dubicsány és Lencsehegy esetében.

Magyarország ipari kőszénvagyonát 1986-1997. között bemutató táblázatból (2. táblázat) kitűnik, hogy az elmúlt években jelentős erőfeszítéseket tettek a szakemberek az ipari vagyon karbantartása érdekében.

Az 1998. január 1-i állapotú mérlegben az ipari vagyont lehetőleg a hasznosítható vagyonnak megfelelően kell meghatározni. Ez a reálköltség karbantartásával valósítható meg. A működő bányák fajlagos termelési költségét és a szállítást is tartalmazó import (tengeren túli, európai) szén költségét az 1. ábra mutatja.

4. A gyakorlati költséghatár az a költség, amit a gazdálkodó egység (bánya, Rt.) még el tud viselni. Egyetlen cég sem kötelezhető gazdaságtalan termelésre, ha a hazai szén az erőművek számára gazdaságtalan (részben) át fognak térni az import szénre. A lignitbányák helyzeti előnyben vannak a többi szénbányához képest.

Épülő - működő bányák	Ipari vagyon (kt) 1997. I. 1.	Hasznosítható vagyon (kt)
Zobák	27 264	1 000
Külfeltés I. Vasas	1 801	3 200
Külfeltés II. Pécabánya	6 646	1 829
Ármin	3 620	6 680
Jókai	3 072	3 610
Padrag	765	160
Balinka	12 168	17 702
Márkushegy	39 572	23 760
XX. akna	376	1 610
Dobai külfeltés	186	330
Mány I/a	3 267	4 176
Lyukóbánya	26 608	16 400
Dubicsány épülő	39 626	18 660
Visonta	76 024	169 101
Bükksábrány	77 068	77 068
Lencsehegy	13 232	2 400
Dudar	1 860	3 200
Tárna bánya	165	-
Feketevölgy	3 692	665
Putnok	3 682	6 628
Összesen:	340 672	343 639

1. táblázat

Az épülő-működő bányák ipari vagyona az 1997. I. 1. állapot szerint

ÉV	MŰKÖDŐ	SZABAD	LEÁLLÍTOTT	ÖSSZESEN
1986	728,5	3784,8	22,3	4635,6
1987	698,5	3624,5	21,4	4244,4
1988	628,4	3601,0	21,4	4250,8
1989	550,7	3633,9	110,4	4295,0
1990	534,9	3676,1	110,4	4221,4
1991	455,9	3568,7	170,1	4194,7
1992	389,3	3540,4	216,5	4146,2
1993	364,6	2854,2	0,0	3218,8
1994	361,4	2847,2	1,5	3200,1
1995	329,0	2852,2	1,5	3182,7
1996	327,8	2852,2	1,5	3181,5
1997	340,7	2261,9	1,5	2604,1

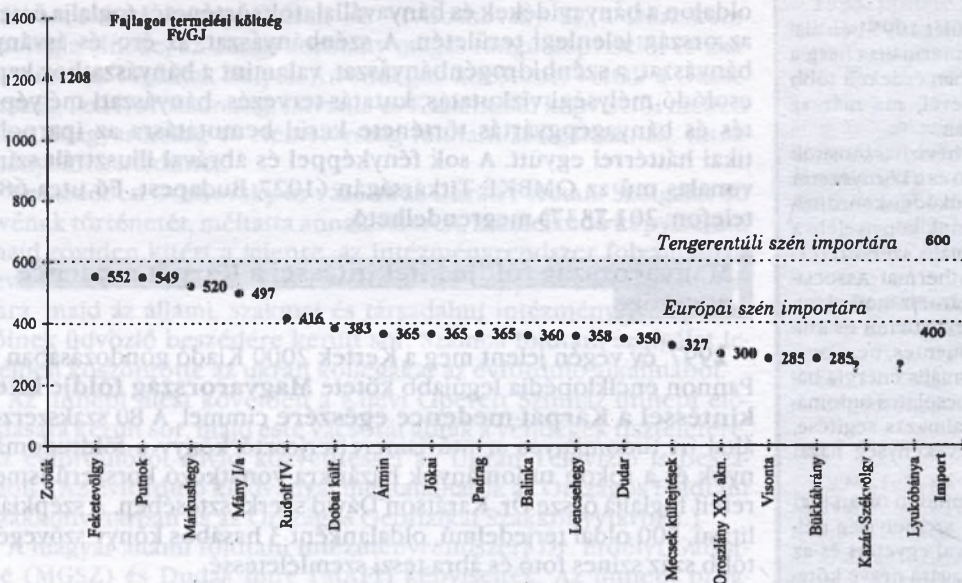
2. táblázat

Magyarország ipari kőszénvagyon (Mt)

A Paksi Atomerőműben termelt energia jelenleg olcsó (dr. Matyi Szabó Ferenc, MVM Rt.). A jelenlegi üzemelő erőművek hazai, gyenge minőségű szénre voltak tervezve, import (magas fűtőértékű) szén eltüzelésére a kazánok nem (vagy csak a hazai szénrel keverve) alkalmasak, de figyelembe kell venni azt is, hogy a szénimport korlátozott. A rossz hatásfokú villamos erőmű ugyanakkor relatíve leértékeli a jó minőségű hazai szenet is (Lipi Imre PERt.). Mértékadó szakvéleménye szerint a mélyművelésű szénbányák jövője az, hogy vagy kimerülnek, vagy gazdaságilag várhatólag ellehetetlenülnek.

Az Eu-tagsággá válásunk következtében a munkabérek emelkedni fognak és így a szénbányászat költsége is változni fog.

Dr. Fodor Béla
Magyar Geológiai Szolgálat

1. ábra

A működő bányák fajlagos termelési költsége (1997. évi tervek)

szereplő ipari (művelelő kitermelhető) és a gazdálkodási egységek úgynevezett hasznosítható (kitermelésre előirányzott) szénvagyon között ellentmondás van (dr. Fodor Béla 1. táblázat). A hasznosítható szénvagyon adatokat az IKIM által elrendelt szénpolitikai viz-